Anul al 54-lea 16 Pagini EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei 16 Pagini Nr. 303 Miercuri 3 Noembrie 1937
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932
P IIII

BIBLIOTECA CENTRALA UNIV. BUCUREȘTI

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Apărarea fruntariilor

In învălmășagul vieții internaționale de astăzi, când atâtea puncte de întrebare plutesc în aer, conștiința națională a ori cărei țări, tinde să-și ia măsuri de apărare între fruntariile sale.

Se dovedește astfel, că vechiul dicton latin: Si vis pacem, para bellum, își găsește și astăzi, ca totdeauna o actuală aplicare, în concernul popoarelor.

Aperi prin urmare pacea, pregătind conștiința nației, că în orice moment ar putea să se ivească pericole ce ar fi fatale, pentru o țară dezarmată sufletește și tehnicește.

De aceea întreaga conștiință românească, trebue să fie pătrunsă în aceste momente, mai mult ca ori când de imperativul categoric al apărării naționale.

Noi n'am încetat o singură clipă să trâmbițăm acest adevăr, menit să devină o axiomă pentru oamenii de răspundere.

Intărirea fruntariilor trebue să constitue zidul de granit, în fața căruia să se sfarme orice încercare de agresivitate din partea ori cui ar încerca asemenea aventuri.

Paralel însă cu brâul de piatră și fier, ce va încinge fruntariile noastre pecetluite cu sângele atâtor martiri, se impune și înarmarea sufletească a tuturor românilor, în același gând și simțire, de a forma blocul de granit, în fața căruia să se sfarme orice tendință de revizuire din partea celor cari prin uzurpare au stăpânit teritorii românești.

Brâul de fortificare a fruntariilor să fie continuat prin opera de colonizare a zonelor din jurul lor cu elemente românești, care din cauza vitregiei vremurilor au fost scoase din drepturile lor etnice.

Procesul acesta de reparare istorică îl cere conștiința întregiiații. El nu mai poate întârzia.

Sufletul românesc trebue să fie treaz în preajma fruntariilor.

Alături de fortificațiile de granit să străjuiască zidul conștiinței românești, ochiul neadormit al luptătorilor cari se vreau stăpâni pe glia pentru care au sângerat.

Completând acțiunea de întărire a fruntariilor cu aceea de înarmare a conștiinței românești la hotar de țară, se face într'adevăr operă de apărare, împotriva oricăror tendințe de agresivitate.

Angl a și Statele-Unite

au intervenit pentru aplanarea conflictului chino-japonez

—o—

Tratativele diplomatice între Londra, Washington, Tokio și Nanking

Londra, 31 (Radio-Central). — Agenția „International News Service" anunță:

„Guvernul englez, de acord cu cel american, face sforțări să se ajungă, pe baza unui plan de arbitraj pentru Orientul Indepărtat, la încheerea unui armistițiu între China și Japonia și la înființarea unui nou sistem de garanție în China, în locul convenției celor nouă puteri.

Anglia și Statele Unite au pus în mișcare toată mașinăria lor diplomatică, spre a obține începerea unor tratative în vederea încheierii unui armistițiu între China și Japonia.

Intre Londra, Washington, Tokio și Nanking sunt în curs schimburi de note diplomatice, spre a se putea realiza primul pas în vederea acestei ținte.

In cazul când se va reuși ca cei doi beligeranți să fie aduși la masa verde, planul anglo - american prevede convenții pentru convocarea unei conferințe care să se țină sub auspiciile conferinței dela Bruxelles, sau ca o urmare a acesteia.

Schimbul de note diplomatice între puterile interesate se desfășoară în mod anevoios.

CE PREVEDE PLANUL BRITANIC

Planul britanic prevede ca prima întâlnire între Japonia și China să nu se facă într'o atmosferă de învinși și învingători, ci dela egal la egal.

Mai departe, Anglia cere ca tratativele să fie conduse de un președinte neutru.

Aceste propuneri au întâmpinat însă rezistență la Tokio, unde cercurile competente sunt de părere că Japonia, ca învingătoare, are dreptul să dicteze condițiile ei.

Momentan se discută asupra modificării planului anglo-american. Anglia ar fi dispusă să accepte ca un japonez să prezideze tratativele în vederea încheerii armistițiului, cu condiția însă ca acest președinte să nu fie un general care a participat la operațiunile militare din China. In schimb însă, atât Anglia cât și Statele Unite nu vor să renunțe la condiția că tratativele nu trebuesc duse într'o atmosferă de învinși și învingători.

CHINA E DE ACORD CU PROPUNEREA FACUTA

China este de acord cu propunerile anglo-americane. Cere însă, suspendarea completă a ostilităților la Shanghai și revenirea la starea de lucruri normală.

Ea însă, n'a precizat ce înțelege prin „revenire la starea de lucruri normală").

(Copyright by „I. N. S." „Radio-Central" and „Universul").

Congresul extraordinar al Ligii Culturale

—oxo—

Impresionanta cuvântare a d-lui prof. Nicolae Iorga. — Expunerile delegaților din toate colțurile țării. — O înălțătoare manifestație pentru ruperea nației românești în drepturile sale

Instrăinarea crescândă și sistematică a tot ce este bogăție românească, în mâinile veneticilor de felurite amestecuri, a deșteptat simțirea românească la reacțiunea care trebue să pună națiunea stăpânitoare în drepturile cari i-au fost răpite.

Intelectuali de seamă și fruntași ai vieții noastre sociale se apleacă asupra problemei care cere rezolvare și își spun cu hotărîre cuvântul, înfățișând dezastrul tot mai imminent pentru neamul nostru.

In fruntea luptei de redeșteptare a țării noastre la viață românească s'a așezat, cu necontestată competință și strălucire, apostolul neamului, profesorul Nicolae Iorga, care aduce cu el, în sprijinul cauzei neamului său ce-și cere dreptul la viață, o jumătate de veac de experiență și de muncă distinsă.

Cauza noastră e dreaptă și nu se poate să nu izbândească. Pentru ea se străduesc mințile cele mai luminate ale neamului. Pentru ea au datoria să se adune și să lupte toate conștiințele românești. Și cine nu va fi cu ea, va fi împotriva ei, va fi dezertor dela datorie.

Profesorul Iorga a chemat în Capitală, ieri, pe reprezentanții Ligii Culturale din toate colțurile țării.

A expus durerea sufletului său, a neamului său și al nostru: Strămoșii ne fură pâinea

Și a dat avertisment tuturor prietenilor săi de luptă:

„Nu țiu, nu vreau să vă mai văd dacă nu veți ști să vă faceți datoria. Și vă dizolv. Să nu mai rămâneți la Liga Culturală, dacă până la congresul de anul viitor nu-mi veți arăta ce ați făcut!"

EXPUNEREA D-LUI PROF. NICOLAE IORGA

D. prof. N. Iorga deschizând adunarea la ora 10 dimineața, a făcut următoarea magistrală expunere, asupra problemei dureroase, care a strâns atâția congresiști în Capitală.

Intâi să-mi dați voe să mă adresez reprezentanților secțiunilor, pe cari i-am făcut să vină într'un moment, când de sigur că-i reținea acasă îndatoriri pe cari nu aș fi voit să le turbur.

D. prof. N. Iorga rostindu-și cuvântarea

Iată de ce v'am rugat să veniți: Nu-i vorba în această adunare de astăzi de ceeace se numește de obcei antisemitism. Este vorba de altceva.

Este vorba de a apăra pozițiile pe cari le-a pierdut națiunea noastră de o bucată de vreme și noi n'am băgat de seamă că aceste poziții sunt pierdute.

Noi ne găsim în momentul de față minoritari în țara noastră.

Noi ni-am încordat toate puterile, nepregătiți am intrat în război; nu avem armele trebuitoare, nu avem nici generalii trebuitori — nu se supere nimeni — cari să ne ducă acolo unde ar fi putut să ne ducă energia și spiritul de sacrificiu și însușirile moștenite ale soldatului nostru. N'am avut nici atmosfera trebuitoare pentru a face războiul cum nici armele trebuitoare. N'am avut nici acea solidaritate națională admirabilă care asigură biruința. Am știut toate împrejurările acestea, am știut să nu avem cu ce să ne batem, am știut că nu avem cine să ne conducă, am știut că punem în primejdie existența statului românesc, a vechiului stat românesc, care dura de atâta vreme, care dura de atâtea secole și pentru creiarea, desvoltarea și întreținerea căruia s'au cheltuit energiile atâtor generații, și totuși am făcut aceasta. Și am jertfit de patru ori mai mulți oameni decât s'ar fi jertfit în alte împrejurări, dacă războiul se făcea cu chibzuială.

NAȚIUNEA ROMANA O COMOARA OMENEASCA

Am intemeiat astfel o țară mare, cu o populație numeroasă, o țară așezată la un loc bun, dată în seama unui popor care are însușiri atât de mari, încât cel care scormonește puțintel în partea necunoscută a domeniului acestor însușiri, rămâne uimit de ce este în stare să dea această națiune. Biruim în toate domeniile atunci când ne simțim doritori să facem să fructifice munca noastră. La Paris, cu pavilionul nostru, am biruit pe toate celelalte; propaganda noastră a fost acolo cea mai inteligentă din toate; nu se putea o mai bună prezentare a României.

Am creiat deci acest stat întins, bine locuit, având toate darurile dela Dumnezeu. Nu lipsește nimic acestui pământ. Avem o rasă care este capabilă de orice avânt și orice ispravă. Este o minune a lumii sub raportul etnografic, poporul acesta românesc. Și rezultatul?

Rezultatul este că, în momentul de față, în țara aceasta pe care am făcut-o, cu pământul ei stropit în toate laturile de sângele celor cari s'au jertfit în pământul acesta noi nu suntem stăpâni. Adevărul este acesta, de ce să ne înșelăm.

O socoteală ingrozitoare: orașele nu mai sunt ale noastre

Iată, o foaie care a dus foarte multe servicii prin destăinuirea unui adevăr, care prea multă vreme nu era văzut și de noi: „Porunca Vremii", s'a apucat să dea o statistică. Am retipărit-o și se găsește în mâinile celor mai mulți dintre dvs. și pe baza acestei statistici m'am apuncat și am făcut și eu o mică socoteală. Socoteala aceasta este îngrozitoare.

In Basarabia nu avem orașele, nu le avem deloc, cum nici în Bucovina: stăpâni sunt ceilalți.

Veți zice: majoritatea orașelor din Bucovina este alcătuită din evrei și din creștini, cari nu sunt români, dar eu adaug încă un lucru: cari nu vor să fie români, și cari nu vor fi niciodată români. Și cari, în lupta aceasta dintre aceste două națiuni, nu se vor așeza niciodată de partea noastră ci se vor așeza totdeauna de partea cealaltă.

De exemplu, la Cernăuți, pot fi germani, poloni, tot ceia ce voiți. Ce gazete citesc? Ale noastre, sau gazetele jidovești care apar la Cernăuți? De unde se hrănesc și unde se manifestă ei? Evident că se hrănesc din gazeta aceasta așa zisa minoritară și care este majoritară și se manifestă în margnile acestei gazete. Am făcut socoteala pentru regimul Apusului Ardealului: Oradea Mare, Timișoara. De înspăimântat!

Dar nu este vorba numai de număr. „Porunca Vremii" face socoteala pe numărul oamenilor, dar nu face socoteala pe valoarea oamenilor.

Trecem la aceasta îndată.

In Moldova, dvs. știți ca în Galați, cu evreii, cu ceilalți, noi suntem în minoritate? Suntem în minoritate în toate târgușoarele din Moldova. Și în capitala județului Dorohoi, noi suntem în minoritate. Și în Iași noi suntem în minoritate. In Craiova mergem către egalitate; încetul cu încetul mergem acolo către aceasta: atâția români, atâția care nu sunt români. Aceasta este situația în ce privește numărul, dar cum am spus, nu este vorba numai deaceasta, nu este vorba numai de număr.

ORAȘUL ESTE MOTORUL

Populația României are un număr covârșitor de români, fără îndoială. Acești români trăiesc mai ales la sate. Ce hotărăște viața țării? Satul sau orașul? O hotărăște orașul. Cum ai să aduni sătenii împreună, cum ai să creiezi solidaritatea țăranilor risipiți? Pe când solidaritatea orășenilor este lucrul cel mai ușor; fiecare întinde mâna vecinului său din dreapta, din stânga, din față.

Orașele reprezintă solidaritatea, reprezintă motorul dela un automobil de marcă, reprezintă energia concentrată a atâtor forțe ale naturii și a atâtor forțe umane, care astfel sunt răspândite de jur împrejur. Un tanc care trece peste orice este așa, pentru că în motorul tancului este grămădit o formidabilă energie și aceasta pătrunde sub roți și sfarmă totul.

Ce înseamnă forța: atomii risipiți sau blocul? Inseamnă blocul.

Ei bine, blocul acestei țări nu-l avem noi, nu ne aparține nouă.

Douăzeci de ani sunt aproape de când vechiul regat a intrat în provinciile care s'au unit cu el și o îmbunătățire prea însemnată nu se observă, prin o sporire de populație în orașele care sunt tot evreiești și minoritare, adică evreiești și creștine minoritare.

Fiindcă, să nu ne înșelăm și să facem partide creștine cu orice creștin. Nu așa. Mântuitorul nostru Isus Hristos nu-mi aduce pe Maghiarul iredentist și pe Sasul hitlerist și pe Rusul naționalist alături de mine. Cu mierea noastră nu se prind astfel de muște; e cu mult prea puțin dulce pentru aceasta. Și găsesc ei lucruri mai dulci aiurea, acolo unde sunt obicinuiți să mănânce din mierea cea veche.

CULTURA NOASTRA ȘI ȘCOALA RURALA

Cum stăm noi sub acest raport? Cultura? Doamne sfinte, cu toate legile care s'au făcut pentru obligativitatea învățământului, cea mai mare parte dintre femeile din România dela sate nu știu carte, iar cei cari trec în școala primară, învață o mulțime de lucruri seci și reci și pierd vremea.

Mă doare inima că o spun. Eu nu lingușesc pe învățător pentru că este învățător și pentru că are oarecare valoare în domeniul politic. Aceasta înseamnă că, în loc să-l îndemn să fie mai mult decât este, eu trebuie să spun că aceia ce este este maximul care poate fi.

Invățătorul trebue îndemnat ca toată lumea la o nouă acțiune. Să se transforme școala rurală într'o realitate, pe când acuma este o formă. Mie îmi trebue o școală rurală, care să-mi facă un țăran mai țăran și nu un orășan mai prost decât orășenii de mai multe generații. Il furi dela gospodărie, îl scoți dela munca familiei și-i dai în schimb ce? Cunoștințe pe care le lasă îndată ce

(Continuare în pag. 3-a)

In urma catastrofei din Siria

1200 morți. — 50 mii locuitori fără adăpost. — Măsurile de ajutorare luate de guvernul francez

Damasc, 31 (Rador). — **Lucrările de salvare în regiunea Kalamun, care a fost bântuită de ciclon și de inundații, continuă fără răgaz.**

Inaltul comisar francez din Siria, a plecat la fața locului.

Au fost scoase de sub dărâmături, până acum, 279 cadavre. Autoritățile au organizat servicii de aprovizionare și de asistență medicală pentru sinistrați.

Apele se retrag încet, încet, din regiunile inundate.

Se speră că nu se vor produce noui inundații.

După evaluările de până acum pare că numărul persoanelor care și-au pierdut viața în cursul furtunii și inundațiilor trece de 1200.

Satul Emeir, care avea 8 mii locuitori a fost cu totul nimicit de ape.

Alte șase sate dela poalele munților Kalamun au fost deasemeni complet distruse. Nivelul apelor a fost aici de peste cinci metri.

Soldații și echipele de lucrători trimise la fața locului curăță terenul, scoțând cadavrele care sunt imediat îngropate pentru a se evita epidemiile.

Camera a votat un prim credit de un milion de franci pentru ajutorarea victimelor catastrofei.

Pe o suprafață de 10 mii km. pătrați nici un sat n'a scăpat neatins de catastrofă. Pagubele sunt enorme. Peste 50 mii locuitori au rămas fără adăposturi și fără vreun bun, deoarece apele le-au stricat casele, le-au înecat vitele, le-au împrăștiat recoltele și le-au distrus semănăturile și culturile.

Ciclon puternic în Marocul francez

Casablanca, 30 (Rador).— **Un ciclon înspăimântător s'a abătut azi după amiază asupra localității El Borouj, din regiunea Oued Amu.**

Ciclonul a târît cu sine numeroși indigeni. Până acum sunt zece indigeni înecați. Se crede însă că numărul indigenilor înecați este cu mult mai mare.

Și-au găsit deasemeni moartea în valuri, numeroase turme de vite.

Șoseaua în construcție care duce dela Serrat la El Borouj este inundată în mai multe locuri.

FESTIVITĂȚILE DIN IAȘI

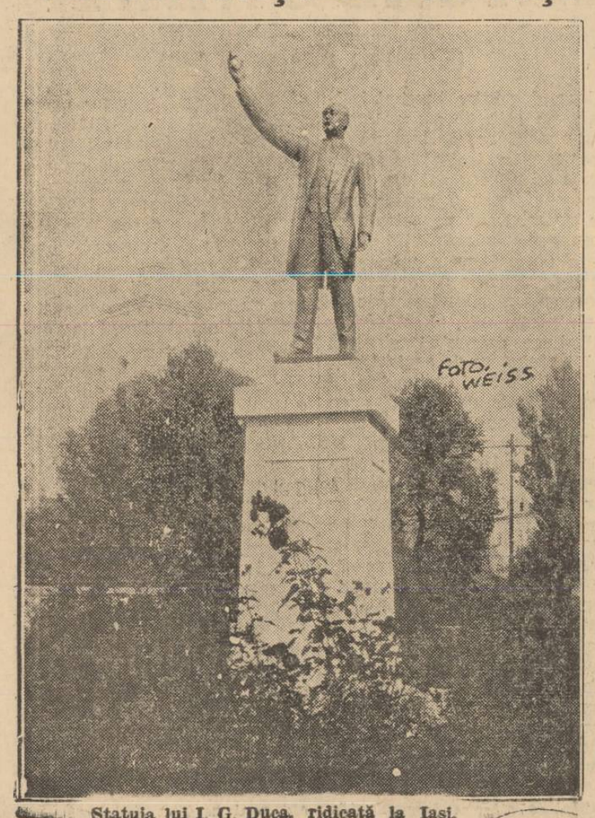

Statuia lui I. G. Duca, ridicată la Iași.

Telegrama de mulțumire a președintelui Beneș către M. S. Regele Carol

Praga, 31 (Radio-Central). — **D. Beneș, președintele republicei, a trimis M. S. Regelui Carol al României, ca răspuns la urările cu ocazia sărbătorii naționale cehoslovace, o telegramă, cu următorul conținut:**

„Profund mișcat de urările pe cari Majestatea Voastră a binevoit să mi le adreseze, mă grăbesc să exprim Majestății Voastre mulțumirile mele, și să repet urările pentru prosperarea României aliate și amice".

BENEȘ

—oxo●oxo—

Inaugurarea orașului Guidonia

Roma, 31 (Rador). — *D. Mussolini a inaugurat azi dimineață, orașul aviatorilor Guidonia, ridicat pe locurile unde se aflau înainte bălțile pontiniene.*

D. Mussolini era însoțit de contele Ciano, ministrul afacerilor străine, Bottai, ministrul instrucției publice, Alfieri, ministrul propagandei și culturii și generalul Valle, subsecretarul de stat al ministerului aviației.

Cu acest prilej, Ducele a ținut o cuvântare, în care a spus:

„Alaltăeri, am inaugurat Aprilia o localitate de țărani; azi inaugurez Guidonia, orașul aviatorilor. Intre cele două orașe există o unire strânsă, fiindcă țăranul își poate face câmpul și mai roditor dacă armata aerului apără patria".

—oxo●oxo—

REGELE GEORGE AL GRECIEI A PLECAT LA ROMA

Atena, 31 (Radio-Central). — **Regele George a plecat ieri din Pireu, pe bordul yachtului „Helas" la Brindisi, unde a sosit după câteva ore.**

Suveranul grec va pleca dela Brindisi la Roma, iar de acolo va face o vizită în mai multe capitale europene.

—xox●xox—

Grave incidente politice în Iugoslavia

Belgrad, 31 (Rador). — *Incidente grave s'au produs eri, la Kragujevatz între partizanii opoziției unificate și partizanii partidului Uniunii radicale iugoslave.*

Partizanii opoziției unificate voiau să țină o întrunire, dar partizanii Uniunei radicale iugoslave, — cari țineau să plătească o poliță adversarilor lor, cari i-au împiedicat să țină o întrunire, — au decis să facă totul pentru a împiedica ținerea întrunirei opoziției unificate.

S'a iscat un conflict și în cursul ciocnirei s'au schimbat mai multe focuri de revolver. Un manifestant a fost rănit.

—oxo●oxo—

Nenorocire într'o mină din Germania

4 lucrători îngropați de vii

Berlin, 31 (Rador). — *Patru lucrători cari se aflau într'un puț al minei „Sachsen" din apropiere de Hamm, au fost îngropați în puț din cauza ruperii unui stâlp.*

Unul din mineri a fost găsit mort.

Ceilalți trei n'au fost încă găsiți de echipele de salvare care au coborît în puțul minei.

*

Berlin, 31 (Rador). — *In cursul după amiezii au fost scoase și cadavrele celorlalți trei muncitori îngropați în mina prăbușită „Sachsen".*

MACEDONENII

de EM. HAGI MOSCO

In satul Uzungi-Orman, cu numire turcească nu bulgărească, din județul Durostor, în noaptea de 29 Septembrie, un colonist macedonean a fost ciuruit de gloanțe și spintecat.

Iată ce, acum puține zile, un mănunchiu de studenți macedoneni a venit la redacția ziarului, să povestească cu durere, arătând totdeodată, cât de puțin se îngrijesc de coloniști autoritățile de acolo, prin neluarea de măsuri împotriva încălcărilor și omorurilor săvârșite de comitagii bulgari.

Coloniștii macedoneni, aromâni cum se numesc singuri ei, cuțovlahi sau țințari cum li spun străinii, că vor fi traci romanizați sau coloni din România, sunt unii și aceiași, știutori despre origina lor, păstrători ai limbii românești, în dialectul lor pe care-l vorbesc îndrăzneț dela Pind până la Rodopi. După cum în vinul lor, ca să-l păstreze, ei pun rășină care-i dă un gust de nu-l pot bea străinii, s'ar părea că și în vorbirea lor au ceva asemănător păstrându-le — cu toată vitregia vremii și apăsarea stăpânirii — acea legătură cu limba vorbită de strămoșii lor. Până și meglenezii, de pe Vardarul grecesc, trecuți la islamism își spun vlași.

Din a doua jumătate a veacului trecut, de când li s'a înființat școala, simțimântul de naționalitate s'a deșteptat și întărit. Fără îndoială că această trezire a conștiinței naționale a românilor macedoneni a fost prilej pentru autoritățile, când turcești, când grecești,—astăzi și mai vitregi decât în trecut — să caute să înăbușe orice dorință de scuturare de sub jugul străin. Luptele duse pentru apărarea ființei lor, în loc să-i istoviască i-a oțelit și îndârjit.

Incătușat între popoare cari aveau legătură ușoară și apropiată cu populația amestecată din Macedonia, aromânul, departe de România, nu s'a lăsat strivit și cu privirea peste Dunăre, gândul la o țară unde chiar asupritorii lui erau bine primiți și nestânjeniți în desfășurarea activității lor chiar dăunătoare țării primitoare, i-a păstrat ființa.

Fără îndoială, iute la mânie, neertător de jignirea adusă, îndrăzneț și nedând nici când înapoi, obicinuit cu lupta pentru trai, apărarea avutului și chiar a vieții, muncitor neobosit și însuși cu un spirit foarte întreprinzător, iată elementul care ni-a fost hărăzit — pentru întărirea neamului acolo unde străinul cotropește. Românul macedonean este minunata unealtă conștientă, care poate îndrepta răul pe care politicianismul de partid îl face în Dobrogea nouă. Veteranul din 1877 va fi fost bun colonizator în Dobrogea de atunci. Aci, singurul putând opri întinderea pecinginei bulgărești este românul macedonean.

Și totuși, s'ar părea că blestemul nu și-a ridicat povara de pe umerii noștri. In Dobrogea, aveam o populație turcească proprietară pe pământ, leală supusă țării. Ascultătoare chemării glasului sângelui, își părăsește căminurile seculare, vânzându-le, pentru a se duce în noua Turcie spre sprijinirea renașterii încercate de dictatorul turc. Deși înrădăcinată în obiceiuri, populația turcească din Dobrogea nu s'a temut de dărâmarea califatului, de nouile schimbări în cultură și religie, și grabnic, cu ușurință, a părăsit o țară în care se bucura de toate libertățile.

In loc ca lipsa acestui element, supus nouă și dușman bulgarului, să fie împlinită cu români, am lăsat pe bulgari să cumpere pământul părăsit de turci. Negreșit, că nu avem nevoe de grupări mino-

(Continuare în pag. 2-a)